

Центральноукраїнський національний технічний університет
(повне найменування вищого навчального закладу)

Кафедра економіки, менеджменту та комерційної діяльності
Кафедра економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної роботи

Кириченко А.М

08 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОРГАНІЗАЦІЯ АГРОБІЗНЕСУ. МЕНЕДЖМЕНТ В ТЕХНІЧНОМУ СЕРВІСІ

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань 20 – Аграрні науки та продовольство

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність 208 – Агроінженерія

(шифр і назва спеціальності)

освітня програма Технічний сервіс сільськогосподарської техніки

(шифр і назва напрямку підготовки)

Факультет будівництва, транспорту та енергетики

(назва факультету)

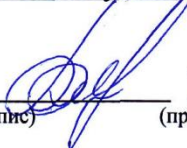
2024-2025 навчальний рік

Розробники: к.е.н., доцент кафедри економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи Людмила ЗАПРЧЕНКО, к.е.н., доцент кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності Ілона АНДРОЩУК

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності
Протокол від « 28 » серпня 2024 року № 1.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи
Протокол від « 29 » серпня 2024 року № 1.

Завідувач кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності

(підпис) Тетяна РЯБОВОЛИК
(прізвище та ініціали)

Завідувач кафедри економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи

(підпис) Володимир ЗАЙЧЕНКО
(прізвище та ініціали)

Декан факультету будівництва, транспорту та енергетики

(підпис) Володимир ЯЦУН
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Галузь знань <u>20 «Аграрні науки та продовольство»</u> (шифр і назва)	Цикл фахової підготовки	
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність: <u>208 – Агроінженерія</u> (шифр і назва) Освітня програма: <u>«Технічний сервіс сільськогосподарської техніки»</u>	Рік підготовки:	
		1-й	1-й
		Семестр:	
		2-й	2-й
		Лекції	
Тижневих годин навчання: аудиторних – 2,5 самостійної роботи студента – 3,1	Освітній рівень: магістр	24 год.	4 год.
		Практичні	
		16 год.	2 год.
		Самостійна робота	
		50 год.	84 год.
		Вид контролю	
		екзамен	екзамен

Мова навчання українська

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Дисципліна «Організація агробізнесу. Менеджмент в технічному сервісі» спрямована на формування системного мислення та комплексу спеціальних знань і вмінь щодо організації агробізнесу та управління підприємствами у галузі агропромислового виробництва; поєднання в цілісну систему знання про підприємства аграрного виробництва як відкрити систему управління в цілому, що дало б можливість майбутнім менеджерам у сфері аграрного виробництва сформуванню чіткі уявлення про природу та різноманітність функцій менеджменту сучасного підприємства в умовах невизначеності та кризових ситуацій, навчитись реалізовувати теоретичний функціонал на практиці на засадах інноваційності та сталості, що апробовано в процесі вивчення курсу шляхом створення власних проєктів.

Мета вивчення навчальної дисципліни є: забезпечення достатнього рівня теоретичних знань і практичних навичок у здобувачів вищої освіти технічної спеціальності, необхідних для формування у майбутніх фахівців знань у галузі агропромислового виробництва, організаційних процесів щодо управління аграрним бізнесом та пріоритетних напрямків їх розвитку; вмінь, спрямованих на оволодіння методами наукового дослідження і обґрунтованого підходу до вирішення складних питань створення і ведення господарства в умовах ринку, на засадах приватної власності на землю і майно, вести господарську діяльність, з метою підвищення ефективності та прибутковості створеного бізнесу в сфері сільськогосподарського виробництва та забезпечувати його рентабельність в умовах невизначеності та мінливості середовища на принципах інноваційності та сталості.

Завдання вивчення дисципліни є формування компетентностей відповідно до освітньо-професійної програми.

ІК.Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі агропромислового виробництва та у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

- ЗК 1.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 2.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 3.** Знання та розуміння предметної області та розуміння аспектів професійної діяльності
- ЗК 4.** Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК 5.** Здатність працювати в команді.
- ЗК 7.** Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Спеціальні (фахові) компетентності:

ФК 1. Здатність розв'язувати складні управлінські задачі та проблеми в сфері сільськогосподарського виробництва.

ФК 4. Здатність застосовувати сучасні інформаційні та комп'ютерні технології для вирішення професійних завдань.

ФК 8. Здатність використовувати методи управління й планування матеріальних та пов'язаних з ними інформаційних і фінансових потоків для підвищення конкурентоспроможності підприємств.

ФК 12. Здатність використовувати сучасні принципи, стандарти та методи управління якістю, забезпечувати конкурентоспроможність технологій і машин у виробництві сільськогосподарських культур.

ФК 16. Здатність аналізувати та систематизувати науково-технічну інформацію для організації ремонту та технічного сервісу сільськогосподарської техніки.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Володіти комплексом необхідних гуманітарних, природничо-наукових та професійних знань, достатніх для досягнення інших результатів навчання, визначених освітньою програмою.

ПРН 5. Приймати обґрунтовані управлінські рішення для забезпечення прибутковості підприємства.

ПРН 6. Приймати ефективні рішення стосовно форм і методів управління інженерними системами в АПК.

ПРН 9. Застосовувати спеціалізоване програмне забезпечення та сучасні інформаційні технології для вирішення професійних завдань.

ПРН 13. Здійснювати ефективне управління та оптимізацію матеріальних потоків.

ПРН 22. Забезпечувати організацію, ефективне управління та оптимізацію процесів ремонту і технічного сервісу сільськогосподарської техніки та енергетичних засобів.

3. Програма навчальної дисципліни.

Змістовний модуль 1. Організація агробізнесу (викладач Людмила ЗАПІРЧЕНКО).

Тема 1. Економічні та правові засади підприємництва.

1.1. Правове регулювання підприємницької діяльності.

1.2. Економічне забезпечення підприємницької діяльності.

1.3. Сучасні проблеми підприємництва в Україні

Тема 2. Прогнозування ринкового середовища та вибір підприємницької діяльності.

- 2.1. Діагностика ринкового середовища суб'єкта підприємницької діяльності.
- 2.2. Вибір організаційно-правової форми підприємницької діяльності.
- 2.3. Критерії прийняття рішення про вибір правової форми організації бізнесу.
- 2.4. Умови й принципи здійснення підприємницької діяльності.

Тема 3. Організація агробізнесу.

- 3.1. Агропромисловий комплекс (АПК).
- 3.2. Структура агробізнесу.
- 3.3. Стратегії сільськогосподарського виробництва.
- 3.4. Організація малого аграрного бізнесу.

Тема 4. Земельні та майнові відносини у бізнесі.

- 4.1. Поняття земельних та майнових відносин у бізнесі.
- 4.2. Порядок набуття земельної ділянки.
- 4.3. Порядок розпорядження майном.
- 4.4. Судові спори у земельних і майнових питаннях.

Тема 5. Економічна ефективність діяльності підприємницьких структур з виробництва аграрної продукції.

- 5.1. Визначення поточного стану ефективності аграрного бізнесу в Україні.
- 5.2. Оцінка агробізнесу з позицій змісту та імперативів концепції сталого розвитку.
- 5.3. Перспективи подальшого розвитку аграрного бізнесу

Тема 6. Бізнес-планування.

- 6.1. Загальні засади планування підприємницької діяльності.
- 6.2. Мета та основні складові бізнес-плану.
- 6.3. Фінансове планування і прогнозування. Економічна інформація та ділове адміністрування.

Змістовний модуль 2. Менеджмент в технічному сервісі (викладач Ілона АНДРОЩУК).

Тема 7. Поняття та функції управління підприємствами технічного сервісу

- 7.1. Механізм та функції управління сучасними підприємствами технічного сервісу, його особливості.
- 7.2. Класифікація та зміст принципів управління.
- 7.3. Особливості побудови організаційних структур управління підприємствами технічного сервісу в сучасних умовах господарювання.
- 7.4. Вибір і застосування методів та стилю управління підприємством

технічного сервісу на засадах резильєнтності.

Тема 8. Прийняття управлінських рішень та роль комунікацій в управлінському процесі у галузі агропромислового виробництва.

8.1. Прийняття управлінських рішень на підприємствах технічного сервісу та їх економічна доцільність.

8.2. Поняття комунікації в управлінському процесі та їх види.

8.3. Роль комунікації в управлінському процесі.

8.4. Ефективне використання комунікацій для ефективного управління сервісним підприємством в умовах невизначеності та кризових ситуацій.

Тема 9. Організація виробничого процесу на підприємствах технічного сервісу в сфері АПК.

9.1. Умови праці та організація робочого місця на ділянці технічного обслуговування.

9.2. Атестація робочих місць.

9.3. Методи та перспективи потокового обслуговування тракторів, автомобілів та сільськогосподарської техніки.

9.4. Організація пересувних та мобільних засобів технічного обслуговування.

9.5. Методи оцінки якості технічного обслуговування та ремонту транспортних засобів у галузі агропромислового виробництва.

Тема 10. Особливості управління технологічними процесами підприємств у галузі агропромислового виробництва.

10.1. Визначення та основні задачі розвитку технічного сервісу на різних рівнях системи управління.

10.2. Проблеми технічного сервісу у сільськогосподарському виробництві, регіональна специфіка.

10.3. Зарубіжний досвід щодо організації і впровадження робіт з обслуговування та ремонту техніки у галузі агропромислового виробництва.

Тема 11. Технічний сервіс сільськогосподарських машин в особливих умовах експлуатації.

11.1. Особливості експлуатації сільськогосподарських машин у разі зміни температури навколишнього середовища.

11.2. Технічний сервіс спеціалізованих сільськогосподарських машин.

11.3. Способи зниження впливу машин на довкілля в контексті забезпечення Цілей сталого розвитку та Зеленого переходу.

Тема 12. Менеджмент якості виробництва та придбання сільськогосподарської техніки.

12.1. Стандарти якості та сертифікація продукції.

12.2. Система сертифікації УкрСЕПРО.

12.3. Оцінювання конкурентоспроможності техніки.

12.4. Оренда і прокат техніки.

12.5. Лізинг як метод придбання засобів механізації.

4. Структура навчальної дисципліни.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекції	практичні	самостійна робота		лекції	практичні	самостійна робота
<i>Змістовний модуль 1. Організація агробізнесу (викладач Людмила ЗАПРЧЕНКО)</i>								
Тема 1. Економічні та правові засади підприємництва.	6	2	-	4	7	-	-	7
Тема 2. Прогнозування ринкового середовища та вибір підприємницької діяльності.	7	2	-	5	7	-	-	7
Тема 3. Організація агробізнесу.	8	2	2	4	9	2	-	7
Тема 4. Земельні та майнові відносини у бізнесі.	8	2	2	4	7	-	-	7
Тема 5. Економічна ефективність діяльності підприємницьких структур з виробництва аграрної продукції.	8	2	2	4	8	-	1	7
Тема 6. Бізнес-планування.	8	2	2	4	7	-	-	7
<i>Разом по першому модулю</i>	<i>45</i>	<i>12</i>	<i>8</i>	<i>25</i>	<i>45</i>	<i>2</i>	<i>1</i>	<i>42</i>
<i>Змістовний модуль 2. Менеджмент в технічному сервісі (викладач Ілона АНДРОЩУК).</i>								
Тема 7. Поняття та функції управління підприємствами технічного сервісу.	8	2	2	4	8	1	-	7
Тема 8. Прийняття управлінських рішень та роль комунікацій в управлінському процесі у галузі агропромислового виробництва.	6	2	-	4	7	-	-	7
Тема 9. Організація виробничого процесу на підприємствах технічного сервісу в сфері АПК.	8	2	2	4	8	-	1	7
Тема 10. Особливості управління технологічними процесами підприємств у галузі агропромислового виробництва.	9	2	2	5	8	1	-	7
Тема 11. Технічний сервіс сільськогосподарських машин в особливих умовах експлуатації.	8	2	2	4	7	-	-	7
Тема 12. Менеджмент якості виробництва та придбання сільськогосподарської техніки.	6	2	-	4	7	-	-	7
<i>Разом по другому модулю</i>	<i>45</i>	<i>12</i>	<i>8</i>	<i>25</i>	<i>45</i>	<i>2</i>	<i>1</i>	<i>42</i>
Всього за семестр	90	24	16	50	90	4	2	84

5. Теми практичних занять.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Практична робота 1. Організація агробізнесу	2	-
2	Практична робота 2. Земельні та майнові відносини у бізнесі.	2	-
3	Практична робота 3. Економічна ефективність діяльності підприємницьких структур з виробництва аграрної продукції.	2	1
4	Практична робота 4. Бізнес-планування.	2	-
5	Практична робота 5. Поняття та функції управління підприємствами технічного сервісу.	2	-
6	Практична робота 6. Організація виробничого процесу на підприємствах технічного сервісу в сфері АПК.	2	1
7	Практична робота 7. Особливості управління технологічними процесами підприємств у галузі агропромислового виробництва.	2	-
8	Практична робота 8. Технічний сервіс сільськогосподарських машин в особливих умовах експлуатації.	2	-
	<i>Разом</i>	<i>16</i>	<i>2</i>

6. Самостійна робота

Самостійна навчальна робота здобувача вищої освіти розрахована на формування практичних навичок у роботі здобувача вищої освіти зі спеціальною літературою орієнтування їх на інтенсивну роботу, критичне осмислення здобутих знань і глибоке вивчення теоретичних і практичних проблем захисту населення.

Самостійна робота здобувача вищої освіти включає:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- вивчення тем або питань, передбачених робочою програмою для самостійного вивчення;
- підготовку звіту з виконаної самостійної роботи;
- підготовку звіту з практичних робіт;
- підготовку до проходження рубіжних контролів.

Тематика завдань для самостійної роботи.

Тема	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	2	3	4
Змістовний модуль 1. Організація агробізнесу.			
1	Права, обов'язки та відповідальність суб'єктів підприємницької діяльності.	4	7
2	Дослідження та аналіз ресурсного забезпечення виробництва і реалізації продукції та послуг.	5	7
3	Добровільне об'єднання самостійних товаровиробників з повною фінансовою самостійністю та регулювання (узгодження) правлінням лише окремих видів діяльності.	4	7
4	Виділення майнового паю в натурі та визнання права власності на таке майно.	4	7
5	Порядок і методика визначення економічної ефективності діяльності підприємницьких структур та оцінювання їх організаційно-технологічних, маркетингових, фінансово-кредитних рішень.	4	7
6	Структура бізнес-планування, порядок його складання і вимоги до його написання та оформлення.	4	7
	Разом	25	42
Змістовний модуль 2. Менеджмент в технічному сервісі.			
7	Основні напрямки удосконалення організаційної структури управління технічною службою та її оцінка.	4	7
8	Операційна система і її зв'язок з стратегією розвитку підприємства. Динамічні та статичні системи.	4	7
9	Організаційні форми побудови технологічного процесу технічного обслуговування і ремонту транспортних засобів.	4	7
10	Принципи системного підходу до управління виробництвом	5	7
11	Комплексна система управління якістю технічного обслуговування і ремонту.	4	7
12	Особливості комплектування технікою фермерських та особистих селянських господарств.	4	7
	Разом	25	42
	ЗАГАЛОМ	50	84

7. Індивідуальні завдання.

1. Есе на тему: «Чи бачу я себе керівником підприємства сільськогосподарського виробництва через 7 років. Як я, як керівник, реагуватиму на кризову ситуацію в країні?».

2. Підприємницький проєкт, який включає його розробку з нуля до розробки стратегічного плану розвитку створеного підприємства на період до 10 років.

8. Методи навчання.

Під час викладання навчальної дисципліни «Організація агробізнесу. Менеджмент в технічному сервісі» застосовуються наступні методи:

- словесні (лекції, бесіди);
- наочні, під час лекцій (інформаційних, аналітичних, проблемних) та практичних занять, в тому числі з використанням мультимедійного забезпечення та інших ТЗН;
- практичні, під час виконання практичних робіт, задач, вправ.
- інтерактивні методи навчання під час проведення опитування, аналізу практичних ситуацій, дискусії, мозкового штурму, ділових ігор, розгляду кейс-стаді та симуляцій.
- інноваційні, зокрема проєктно-дослідницький метод; інтегровані методи; заняття із використанням ІКТ. Застосовуються наступні інформаційно-комунікаційні технології та діджитал-інструменти: цифрові інструменти Google, програмні продукти від Microsoft (ProjectOnline, Excel), програмне забезпечення для проведення опитувань Kahoot, Mentimeter, графічний редактор Crello.
- методи дистанційного навчання за допомогою платформ: Moodle, Zoom, GoogleMeet.

9. Критерії та засоби оцінювання.

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує студент, який:

- всебічно, систематично і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, як рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку « добре» (82-89 балів, B) – заслуговує студент, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;

- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;

- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, C) заслуговує студент, який:

- в загальному роботу виконав, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;

- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;

- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує студент, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;

- виконує завдання, але при рішенні допускає значну кількість помилок;

- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;

- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує студент, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється студенту, який:

- виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінку «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється студенту, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;

- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;

- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи здобувача вищої освіти протягом семестру.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни «Організація агробізнесу. Менеджмент в технічному сервісі»

Поточне тестування та самостійна робота									
Змістовий модуль 1									ЗК1
T1	T2	ПР1	T3	ПР2	T4	ПР3	T5	ПР4	T6
1	1	6	1	6	1	6	1	6	1
Змістовий модуль 2									ЗК2
T7	T8	ПР5	T9	ПР6	T10	ПР7	T11	T12	ПР8
1	1	6	1	6	1	6	1	1	6

Примітка: T1, T2...T12 – бали за вивчення теми і тесту, ПР1, ПР2...ПР8 – бали за практичні роботи, ЗК1, ЗК2 – підсумковий змістовий контроль

Протягом семестру здобувач може отримати max. 60 балів, у тому числі: перший рубіжний контроль – 30 балів, другий рубіжний контроль – 30 балів; 40 балів виносяться на екзамен.

9. Методичне забезпечення.

1. Організація агробізнесу. Методичні вказівки до вивчення дисципліни студентами ОС «Магістр» ОПП «Агроінженерія» і ОПП «Технічний сервіс сільськогосподарської техніки» спеціальності 208 «Агроінженерія» / Л.Д. Запірченко – Кропивницький; ЦНТУ, 2024. - 64с.

10. Рекомендовані джерела інформації.

Основні.

1. Бізнес-планування підприємницької діяльності : навч. посіб. / З.С. Варналій, Т.Г. Васильців, Р.Л. Лупак, Р.Р. Білик. Чернівці: Технодрук, 2019. - 264 с.

2. Войтюк В.Д., Ничай І.М. Управління технологічними процесами у рослинництві: посібник. Київ. ТОВ «ТРОПЕА», 2022. 227 с.

3. Єрмаков О.Ю., Жибак М.М., Динька П.К., Христенко Г.М., Гурська І.С. Організація виробництва: Навч. посібник. Київ: ФОП Ямчинський О.В., 2019. - 414 с.
4. Запірченко Л.Д. Організація агробізнесу. Конспект лекцій для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» денної та заочної форм навчання/ Кропивницький, Центральноукраїнський національний технічний університет, 2024 - 95 с.
5. Запірченко Л.Д. Організація агробізнесу. Методичні вказівки для проведення практичних занять та самостійної роботи для студентів денної та заочної форм навчання./ Кропивницький, Центральноукраїнський національний технічний університет, 2023. – 75 с.
6. Організація агробізнесу. Практикум / Л.Д. Запірченко – Кропивницький, ЦНТУ, 2024. - 160 с.
7. Зінчук Т., Куцмус Н., Усюк Т., Прокопчук О. Нова світова економіка. Менеджмент, технології, стратегії. Підручник. ЦУЛ. 2023. 372 с.
8. Ільчук М.М., Барановська О.Д., Ус С.І., Дмитрук М.І. Підприємництво та організація агробізнесу в регіонах: навч. посібн. Київ, НУБіП України, 2021. - 416 с.
9. Кудлай В. Г. Економіка і організація агробізнесу: практикум / М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана» ; В. Г. Кудлай. Київ : КНЕУ, 2020. – 211 с
10. Марченко О. М. Практикум з менеджменту: навчальний посібник. - Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. - 224 с.
11. Левицька І. В. Менеджмент підприємств за кризових умов: навчальний посібник. 2-ге видання / Е.В. Левицька. -. Львів : Новий Світ-2000, 2020. - 174 с.
12. Організація і планування виробництва в аграрних формуваннях: навчальний посібник. За заг. ред. М.М. Ільчука. Вид. 2-ге, перероб та доп. Київ: НУБіП України, 2022. - 358 с.
13. Підприємництво та основи бізнесу. Практикум: Навчальний посібник / [Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., та ін.]; під заг. ред. Т.П. Остапчук. Житомир : Житомирська політехніка, 2023. - 280 с.
14. Zhuo J. (2019). The Making of a Manager: What to Do When Everyone Looks to You. Ebury Press. 288 p.
15. P2M: A Guidebook of Project and Program Management for Enterprise Innovation. URL: <http://www.pmaj.or.jp>.
16. PMBoK: Project Management Body of Knowledge. URL: <http://www.pmi.org/PMBOK-Guide-and-Standards.aspx>.

Додаткові.

1. Андрощук І., Стоноженко Р. Особливості управління аграрними підприємствами України в умовах невизначеності та кризової ситуації. Центральнорукраїнський науковий вісник. Економічні науки, Вип. 9 (42). – Кропивницький: ЦНТУ, 2023. С. 252-259.

2. Андрощук І., Чабанюк Є. Трансформація сучасних методів та інструментів управління сучасними підприємствами в контексті викликів цифровізації. Центральнорукраїнський науковий вісник. Економічні науки, Вип. 9 (42). – Кропивницький: ЦНТУ, 2023. С. 260-271.

3. Мінцберг Г. Анатомія менеджменту. Ефективний спосіб керувати компанією. Київ : Наш формат, 2018. 408 с

4. Похибки мислення, або чому ми приймаємо неправильні рішення. URL: <http://www.management.com.ua/notes/bad-decisions.html>

5. Сумець О. М. Стратегічний менеджмент : підручник / О. М. Сумець ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Кременч. льот. коледж. Харків : ХНУВС, 2021. 208 с.

6. Тест «Лідерство» (з ключем). URL: http://ininv.vntu.edu.ua/ukr/index.php?option=com_content&view=article&id=717:testliderstvo&catid=41&Itemid=967.

7. Тест «Оцінка комунікабельності та організаторських здібностей» (з ключем). URL: http://ininv.vntu.edu.ua/ukr/index.php?option=com_content&view=article&id=736:test-otsinka-komunikabelnostita-orhanizatorskykh-zdibnostei-z-kliuchem&catid=41&Itemid=967.

8. Panchenko, V., Ivanova, R., Viunyk, O., Androshchuk I.O., Guk, O. Forming a methodological approach to the management system of innovative activities at enterprises in conditions of economic development. Journal of Business Economics and Management, 23(5), 1155–1169. <https://doi.org/10.3846/jbem.2022.17804>.

9. Panchenko, V N., Viunyk, O., Androshchuk I., Guk, O. Methodological approach to the implementation of planning in the management system of innovative and production activities of enterprises for the sustainable economic development of the region. International Journal of Sustainable Development and Planning, Vol. 17, No. 8, pp. 2385-2392. <https://doi.org/10.18280/ijstdp.170805>.

Інформаційні ресурси.

1. Верховна Рада України. URL: www.rada.gov.ua
2. Державна служба статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua.
3. Державна установа «Науково-дослідний інститут соціально-трудоуих відносин». URL: <http://lir.lg.ua>
4. Інформаційно-аналітичний портал АПК України. URL: <https://agro.me.gov.ua/ua>

5. Міністерство соціальної політики України.
URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/catalog/ministerstvo-sotsialnoi-politiki-ukraini>
6. Національна служба посередництва і примирення. URL: www.nspp.gov.ua
7. Офіційна й оперативна інформація підприємств АПК.
8. Федерація професійних спілок України. URL: www.fpsu.org.ua
9. Федерація роботодавців України. URL: www.fru.net.ua
10. Український науково-дослідний інститут «Укראгропромпродуктивність».
URL: www.uapp.kiev.ua
11. HowtoStart a Startup. // Creativ Commons. URL:
<http://startupclass.samaltman.com>.